

Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS
Oarje-Finnmárkku suohkanreivišuvdna SGO

Oppstart av forvaltningsrevisjonsprosjekt

Sosialtjenesten og NAV Nordkapp

Saksbehandler: Kjerstin Johnsen (Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS)

Saksopplysninger:

Bakgrunn:

Undersøkelsen har sin bakgrunn i *Overordnet analyse 2013-2016*. I den overordnede analysen framgår følgende om dette fokusområdet:

«Økonomisk stønad (sosialhjelp) er en del av samfunnets økonomiske sikkerhetsnett og skal sikre at alle har nok midler til livsopphold. Hjelpen er ment å være midlertidig og skal bidra til å gjøre folk økonomisk selvhjulpen.

Alle som søker om sosial stønad til livsopphold har krav på svar i form av et skriftlig vedtak. Ved særlig behov kan det fremmes en muntlig søknad, som noteres ned av saksbehandler. Saksbehandlingstiden kan variere, men må alltid følge bestemmelsene i forvaltningsloven. Dersom saksbehandlingstiden er mer enn en måned, skal det gis foreløpig svar.

Kommunene har plikt til å sette av midler til økonomisk stønad i sine årlige budsjetter, og den enkelte søker har rettskrav på slik stønad dersom vilkårene er oppfylt. Klageinstansen i slike saker er Fylkesmannen

Kvalifiseringsprogrammet ble innført i 2007 og er en del av de individuelle tjenester i sosialtjenestelovgivningen. Ordningen er en kommunal oppgave og forvaltes av de lokale NAV-kontorene.

Kvalifiseringsprogrammet er et tilbud om opplæring og arbeidstrening, og den oppfølgingen som man trenger for å komme i arbeid eller meningsfull aktivitet. Programmet gir også en mulighet for å avklare andre rettigheter til inntekt man kan ha dersom man ikke klarer vanlig arbeid.

I bestemmelsene for programmet gjelder også følgende: Programmet skal være på full tid, man får lønn (kvalifiseringsstønad) som utgjør 2G, og vanlig ferie. I tillegg har man rett på barnetillegg hvis man har barn og man kan ha rett til bostøtte hvis man har egen bolig.

Målgruppene er blant annet dem som har levd på sosialhjelp over lang tid eller står i fare for å komme i en slik situasjon, eller som har vært i ulike hjelpetiltak tidligere uten at dette har

ført til arbeid eller avklaring. Kvalifiseringsprogram kan gis for en periode på inntil ett år. Etter en ny vurdering kan det forlenges med ett år, eventuelt mer dersom det er nødvendig.

Kommunene har plikt til å sette av midler til kvalifiseringsprogrammet i sine årlige budsjetter, og den enkelte søker har rettskrav på å kunne delta i ordningen dersom vilkårene er oppfylt. Klageinstansen i slike saker er Fylkesmannen.

I lov om arbeids og velferdsforvaltningen (NAV-loven) § 13 heter det at Arbeids- og velferdsetaten og kommunene skal ha felles lokale kontorer som skal ivareta oppgaver for statsetaten og kommunen. Når det gjelder de kommunale oppgavene skal kontoret som et minimum ivareta økonomisk stønad og kvalifiseringsprogrammet. I § 14 heter det videre at kontoret skal opprettes ved avtale mellom Arbeids- og velferdsetaten og kommunen (lokal samarbeidsavtale).

Avtalen skal inneholde bestemmelser om lokalisering og utforming, organisering og drift av kontoret, hvilke kommunale tjenester som skal inngå i kontoret, og hvordan kontoret skal samhandle med representanter for kontorets brukere og kommunens øvrige tjenestetilbud. Avtalen kan inneholde bestemmelser om å utføre oppgaver på hverandres myndighetsområder. Bestemmelsene om dette er utdypet i egen forskrift.¹

I lovforarbeider² til NAV-loven blir det framhevet at samarbeidet og integreringen av den kommunale sosialtjenesten som en del av de lokale NAV-kontorene er en sentral del av reformen. Selv om både staten og kommunene beholder sitt ansvar for oppgaver de har etter dagens lovgivning, er det avgjørende at den statlige Arbeids- og velferdsetaten og den kommunale sosialtjenesten utvikler et samarbeid og tjenesterutiner som i størst mulig utstrekning muliggjør at velferdsforvaltningens samlede virkemidler kan brukes i førstelinjetjenesten. Det nevnes blant annet at dette må gjøres gjennom en rekke tiltak for å fremme felles holdninger og kultur, og etablere en "felles plattform" på de lokale NAV-kontorene.

I budsjett 2012/økonomiplan 2012/2015 fremgår det at sosialhjelpsmottakere under 24 år skal i den grad det er mulig, innen en måned etter at de har søkt om hjelp, tilbys praksisplass i det ordinære arbeidsmarkedet. Langtidsmottakere av sosialhjelp er en prioritert gruppe for vurdering av andre inntektssikringer enn sosialhjelp. Dette innebærer målrettet arbeid i samarbeid med øvrige fagpersoner i NAV kontoret. Der avklaring av brukere har høy prioritet Alle som søker om økonomisk sosialhjelp skal vurderes opp mot arbeid og aktivitet. Det skal til enhver tid være minimum 6-7 personer som deltar i kvalifiseringsprogrammet, der hovedfokus er arbeid og aktivitet.

KOSTRA-tallene for 2011 viser at andel netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp er høyere i Nordkapp enn sammenligningskommunene. Nordkapp ligger også høyt når det gjelder andel sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere sammenlignet med andre kommuner.

Området er svært vesentlig fra et brukerperspektiv. Videre er området helt klart vesentlig i et samfunnmessig, omdømmemessig og økonomisk perspektiv. Området er også vesentlig i et politisk perspektiv.»

¹ Forskrift om rammer for delegering mellom stat og kommune om oppgaveutførelsen i de felles lokale kontorene i arbeids- og velferdsforvaltningen (For-2007-01-26-107).

² Ot. prp. nr. 47 (2005-2006) Om lov om arbeids- og velferdsforvaltningen, på side 36.

Forslag til problemstillinger:

Formålet med prosjektet vil for det første være å undersøke hvordan sosialtjenesten i Nordkapp kommune er samordnet med NAV Finnmark i det lokale NAV-kontoret. Videre vil formålet være å kartlegge kommunens praksis ved tildeling av økonomisk sosialhjelp, og om det er etablert system for internkontroll for å sikre forsvarlig saksbehandling ved NAV-kontoret. På bakgrunn av dette vil kommunen få belyst ulike sider ved egen praksis, og bli presentert områder hvor det er muligheter for forbedringer.

Undersøkelsen vil ha følgende hoved- og underproblemstillinger:

1. Har samordningen av kommunens sosialtjeneste og NAV Nordkapp skjedd i tråd med lovkrav og målsetninger?

- Er det formelle rammeverket for samordningen på plass?
- Har samordningen bidratt til økt tverrfaglig samarbeid mellom sosialtjenesten og Arbeids- og velferdsetaten?
- Har samordningen bidratt til en styrking av brukermedvirkning?

2. Hvordan er bruken av økonomisk sosialhjelp i Nordkapp kommune?

- Hvordan har den økonomiske utviklingen for sosialtjenesten i Nordkapp vært de siste tre årene?
- Hvordan er bruken av sosialhjelp i Nordkapp sammenlignet med andre kommuner?

3. Har NAV Nordkapp rutiner og retningslinjer som sikrer en forsvarlig saksbehandling av søknader om sosialhjelp?

- Er det etablert et tilfredsstillende internkontrollsystem?
- Er tildeling av økonomisk sosialhjelp i tråd med regelverket?
- Er bruk av vilkår i vedtakene i tråd med regelverket?
- Er kommunens normer for sosialhjelp i tråd med lovkrav og statlig veiledende retningslinjer?

Gjennomføring:

Undersøkelsen vil etter planen gjennomføres i løpet av høsten 2016. Datainnsamlingen vil skje ved hjelp av intervju, dokumentanalyse, statistisk analyse og regnskapsanalyse. Etter dette vil resultatene av undersøkelsen (rapporten) bli sendt på verifisering til de reviderte enhetene, på høring til rådmannen og til behandling i kontrollutvalg og kommunestyret.

Avgrensning:

Av både praktiske og ressursmessige grunner er det nødvendig å foreta en avgrensning av undersøkelsen. Tidsmessig er undersøkelsen i all hovedsak avgrenset til undersøkelsestidspunktet. På enkelte områder vil vi imidlertid gå noe lengre tilbake i tid.

Problemstilling 2 vil være en rent deskriptiv (beskrivende) problemstilling, der vi kommer til å se på utviklingen i sosialhjelp de tre siste årene. Underproblemstillingen som gjelder tildeling av sosialhjelp vil være avgrenset til selve saksbehandlingen. Vi vil derfor ikke ta stilling til vurderingene som er lagt til grunn ved avgjørelser om tildeling/avslag på søknader om sosialhjelp.

Forslag til vedtak:

1) Kontrollutvalget vedtar følgende problemstillinger for forvaltningsrevisjonsprosjektet *Sosialtjenesten og NAV Nordkapp*:

4. Har samordningen av kommunens sosialtjeneste og NAV Nordkapp skjedd i tråd med lovkrav og målsetninger?

- *Er det formelle rammeverket for samordningen på plass?*
- *Har samordningen bidratt til økt tverrfaglig samarbeid mellom sosialtjenesten og Arbeids- og velferdsetaten?*
- *Har samordningen bidratt til en styrking av brukermedvirkning?*

5. Hvordan er bruken av økonomisk sosialhjelp i Nordkapp kommune?

- *Hvordan har den økonomiske utviklingen for sosialtjenesten i Nordkapp vært de siste tre årene?*
- *Hvordan er bruken av sosialhjelp i Nordkapp sammenlignet med andre kommuner?*

6. Har NAV Nordkapp rutiner og retningslinjer som sikrer en forsvarlig saksbehandling av søknader om sosialhjelp?

- *Er det etablert et tilfredsstillende internkontrollsystem?*
- *Er tildeling av økonomisk sosialhjelp i tråd med regelverket?*
- *Er bruk av vilkår i vedtakene i tråd med regelverket?*
- *Er kommunens normer for sosialhjelp i tråd med lovkrav og statlig veiledende retningslinjer?*

2) Kontrollutvalget overlater til revisjonen å utarbeide underproblemstillinger og eventuelle tilleggsproblemstillinger i tilknytning til de nevnte hoved- og underproblemstillingene.